

**Președintele Parlamentului
Republicii Moldova**

De difuzat deputaților.

Spre avizare:

- Comisiilor permanente,
- Guvernului RM,
- Centrului Național Anticorupție,
- Direcției generale juridice – conform Regulamentului.

Comisiei juridice, numiri și imunități,
Comisiei securitate națională, apărare și
ordine publică, Comisiei drepturile
omului și relații interetnice, Comisiei
protecție socială, sănătate și familie – în
baza avizelor de prezentat raportul în
Parlament.

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul Permanent al Parlamentului
Republicii Moldova**

În temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova și în conformitate cu art. 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează spre examinare Parlamentului, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă:

1. Proiectul de lege - 16 file;
2. Nota de fundamentare - 20 file;

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D. D. P. Nr. <u>70</u>		
<u>06</u>	<u>03</u>	<u>2025</u>
Ora		

Deputați în Parlament

Eugenia Coșovezi	Doina Șerman
Mărioara Marin	Maria Gorța
Marcel	Efimia Bondaș
Oflinda ANO	Julia Pasca
Adrian Marcel	Patricia Ecob
Bucur Veronica	Marică Băleș
Ana Păun	Yvonne Lilianna
Davidovici Natalia	Larisa Morae
Igor Grosu	Valentina Ghete
	Munteanu Poșca

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 55–56, art. 178), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În Preambul, după textul „violenței asupra femeilor, faptul” se introduce textul „că actele de violență comise prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice sunt de o gravitate sporită și generează un grad înalt de pericol social.”.

2. Articolul 2:

se introduc următoarele noțiuni noi:

„*dimensiune digitală a violenței* – acte de violență comise prin intermediul tehnologiilor informaționale sau a comunicațiilor electronice;”;

„*echipă multidisciplinară teritorială* – grup de profesioniști din domeniul protecției sociale, sănătății, justiției, educației și altor domenii relevante, constituit în scopul coordonării intersectoriale a măsurilor de protecție și asistență pentru victimele violenței împotriva femeilor și violenței în familie;”

în noțiunea:

„violență în familie”, după textul „membru al aceleiași familii,” se introduce textul „inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau a comunicațiilor electronice”;

„violență fizică”, înainte de cuvintele „a sănătății prin” se introduce cuvântul „maltratare,”;

„violență sexuală”, după cuvintele „hărțuirea sexuală” se introduce textul „, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al comunicațiilor electronice”;

„violență economică”, după textul „refuz de a susține familia;” se introduce textul „încasarea sau extragerea mijloacelor de pe cardurile bancare ale victimei fără permisiunea acesteia;”;

„violență împotriva femeilor”, după cuvintele „violență bazate pe gen” se introduce textul „, inclusiv, pe dimensiune digitală”;

„situație de criză/situație critică” după cuvintele „totalitate a circumstanțelor” se introduce textul „, inclusiv pe dimensiune digitală”.

3. La articolul 3 alineatul (1¹), după cuvintele „agresorul și victima” se introduce textul „, inclusiv când nu sunt membri de familie”.

4. Articolul 8:

alineatul (1²) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) monitorizează și evaluează eficiența activității echipelor multidisciplinare teritoriale privind cooperarea intersectorială și referirea în asistență și protecție a victimelor;”

alineatul (8) textul „prin ordinul conducătorului, în calitate de membri ai echipei multidisciplinare teritoriale, se desemnează specialiști abilitați.” se substituie cu textul „membrii echipei multidisciplinare teritoriale colaborează în conformitate cu mecanismele de cooperare intersectorială aprobate de către Guvern”.

5. La articolul 12¹ alineatul (2) textul „de până la 10 zile” se substituie cu textul „de la 10 la 20 zile”;

6. Articolul 15:

alineatul (1) se completează cu literele k) și l) cu următorul cuprins:

„k) obligarea agresorului de a elimina din dispozitivul digital datele informatice cu conținut abuziv;

l) restricționarea accesului agresorului la rețelele de comunicații electronice;”

m) interzicerea contractării serviciilor de comunicații electronice, inclusiv a serviciilor preplătite anonime.”;

se completează cu alin. „(1³) cu următorul cuprins: Măsurile de protecție prevăzute la alin. (1) lit. b)–d), h), j), k), l), m) pot fi aplicate în cazul oricăror forme de violență împotriva femeilor, prevăzute de Convenția de la Istanbul”;

alineatul (2) se completează enunțul „În cazul emiterii ordonanței de protecție pentru acte de violență comise prin utilizarea tehnologiei informaționale sau a comunicațiilor electronice, instanța de judecată informează imediat furnizorul de servicii care gestionează rețele utilizate de agresor.”;

la alineatul (3) textul „pe un termen de până la 3 luni” se substituie cu textul „pe un termen de până la 6 luni”.

alineatul (5) se completează enunțul „În cazul aplicării măsurilor prevăzute la alin. (1) lit. k) și l), m) instanța de judecată transmite imediat furnizorului de servicii de comunicații electronice care gestionează rețele utilizate de agresor un

exemplar al ordonanței de protecție. Furnizorul de servicii notifică agresorul, în termen de 48 de ore, despre suspendarea serviciilor pe durata ordonanței de protecție sau despre rezoluțiunea contractului de prestare a serviciilor în cazul unei ordonanțe de protecție repetate sau prelungite, precum și despre consecințele juridice ale accesului neautorizat la rețele.”

Art. II. - Legea nr. 1069/2000 cu privire la informatică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 73–74, art. 547), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2, după noțiunea „date”, se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*date informatice cu conținut abuziv* – informații discriminatorii, inclusiv sexiste, informații care incită la ură, imagini (fotografii/videoclipuri) cu conținut sexual sau pornografic, mesaje amenințătoare, obscene, calomnioase, defăimătoare ori alte mesaje ofensatoare;”.

2. Articolul 4 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Este interzisă și se sancționează conform legislației producerea și/sau răspândirea, prin rețele publice, a datelor informatice cu conținut abuziv.”;

Art. III. – La articolul 25 din Legea nr.284/2004 privind comerțul electronic (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.40–47, art.104), cu modificările ulterioare, alineatul (1), textul „art.140, 175¹” se substituie cu textul „art.140, 173, 175¹, 176 alin. (1) lit. c), 176 alin. (2), 176¹, 177 alin. (3), 177¹, 201¹ alin. (1) lit. b) ”.

Art. IV. – Articolul 75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157–162, art. 316), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (5²) cu următorul cuprins:

„(5²) Costurile expertizelor judiciare, inclusiv expertizele medico-legale și psihologice, efectuate pentru identificarea cazurilor de violență în familie și a victimelor infracțiunilor contra vieții, sănătății sau vieții sexuale, vor fi suportate din bugetul de stat”.

Art. V. – Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.157–160, art.614), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 19:

alineatul (1):

se completează cu litera b²) cu următorul cuprins:

„b²) au nevoie de asistență juridică în calitate de victime în procese contravenționale pornite în temeiul art. 54², 56¹, 65¹, 70², 70³, 71¹, 78¹, 78² și 318¹ Cod contravențional”;

2. La articolul 26 alineatul (1):

textul „art. 19 alin. (1) lit. a)” se introduce textul „b²)”;

după textul „oficiul teritorial,” se introduce textul „la agentul constatator”;

după textul „sau la instanța judecătorească” se introduce textul „ Agentul constatator.”;

Art. VII. – Articolul 45 din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.179–181, art.610), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (8¹) cu următorul cuprins:

„(8¹) În cazul în care un străin a fost absent de pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 36 de luni consecutive, fără voința sa, ca urmare a unei căsătorii forțate, acestuia i se poate acorda dreptul la ședere permanentă fără a fi necesară o ședere provizorie legală și continuă de 12 luni, dacă absența sa involuntară și caracterul forțat al căsătoriei sunt constatate printr-o hotărâre judecătorească definitivă sau printr-un act emis de o autoritate competentă”.

Art. VIII. – Articolul 6 din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 372–382, art. 342), cu modificările ulterioare, dispoziția normei, după textul „persoanele care au atins vârsta de pensionare” se completează cu cuvintele „victimele violenței împotriva femeilor și a violenței în familie”.

Art. IX. – Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159–162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La Articolul 1:

Noțiunea „*hărțuire sexuală*”, va avea următorul cuprins:

în noțiunea „demnitate în muncă”, după cuvintele „sau nonverbal” se introduce textul „ , inclusiv prin utilizarea tehnologiei informaționale sau comunicațiilor electronice, ”;

2. Articolul 211¹ se completează cu lit. f¹) cu următorul cuprins:

„f¹) acțiuni intenționate de încălcare a demnității în muncă pe criteriul de sex, manifestate prin hărțuire, hărțuire sexuală sau persecutare, care nu întrunesc

elementele constitutive ale unei contravenții sau infracțiuni, dar care au afectat integritatea psihică a victimei, fapt constatat prin raport de evaluare psihologică;”;

Art. X. - Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 98 alineatul (2) se completează cu punctul (b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) măsurile de probațiune;”;

2. Se completează cu articolul 104¹ și 134²⁶ cu următorul cuprins:

„**Articolul 104¹.** Programe probaționale

(1) În cazul infracțiunilor săvârșite cu intenție, instanța de judecată, concomitent cu aplicarea măsurii de pedeapsă, poate dispune obligarea făptuitorului de a participa la programe probaționale.

(2) În privința persoanelor care au săvârșit infracțiuni de violență în familie și infracțiuni privind viața sexuală, instanța de judecată va dispune obligarea făptuitorului de a participa la programe probaționale. Obligarea de participare la programe probaționale se aplică și făptuitorului liberat de pedeapsă penală.”

„**Articolul 134²⁶.** Motive de ură față de femei

Prin motive de ură față de femei se înțelege sentimentul puternic de atitudine dușmănoasă față de femei

3. Articolul 145 alineatul (2) se completează cu litera l¹) cu următorul cuprins:

„l¹) din motive de ură față de femei”.

4. Articolul 150 alineatul (2) se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) din motive de ură față de femei”.

5. Articolul 151 alineatul (2) se completează cu litera i¹) cu următorul cuprins:

„i¹) din motive de ură față de femei”.

6. În articolul 158 alineatul (3) se completează cu litera g¹) cu următorul cuprins:

„g¹) din motive de ură față de femei”.

7. Articolul 164 alineatul (2) se completează cu litera h¹) cu următorul cuprins:

„h¹) din motive de ură față de femei”.

8. Articolul 165 alineatul (2) se completează cu litera h¹) cu următorul cuprins:

„h¹) din motive de ură față de femei”.

9. Articolul 166 alineatul (2) se completează cu litera d²) cu următorul cuprins:

„d²) din motive de ură față de femei”.

10. Articolul 166¹ alineatul (2) h¹) cu următorul cuprins:

„h¹) din motive de ură față de femei”.

11. Se completează cu articolul 167¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 167¹. Căsătoria forțată**

(1) Fortărea persoanei prin utilizarea înșelăciunii, constrângerii, violenței sau amenințării cu violență să se căsătorească sau să se angajeze în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj), precum și să rămână în astfel de relații

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 până la 1000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite cu bună știință asupra unui minor se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani.

12. Articolul 173:

alineatul (1):

după cuvintele „sau nonverbal” se introduce textul „inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice”;

textul „de la 500 la 650 unități convenționale” se substituie cu textul „de la 500 la 1000 unități convenționale”;

textul „de la 120 la 180” se substituie cu textul „de la 120 la 240”;

textul „de până la 2 ani” se substituie cu textul „de până la 4 ani”.

13. Se completează cu articolul 177¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 177¹. Acte de persecutare**

Urmărirea continuă unei persoane, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informației și comunicațiilor electronice, care determină victima să se teamă pentru siguranța sa sau a rudelor apropiate, se consideră act de persecutare și se manifestă cel puțin prin una din următoarele fapte:

a) încercări repetate de a contacta victima prin orice mijloace sau aflarea premeditată în locuri frecventate de aceasta;

b) acțiuni de însoțire sau de supraveghere a victimei la domiciliu, la locul de muncă sau pe platforme online;

c) amenințări de natură fizică, sexuală, psihologică sau economică, formulate într-o manieră intimidantă prin frecvență sau conținut;

d) răspândirea neconsimțită a informațiilor despre viața intimă a victimei, inclusiv imagini sau înregistrări, fără consimțământul acesteia;

se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 1000 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 5 ani.”;

14. Articolul 201¹:

alineatul (1):

textul „Acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin” se substituie cu textul „Acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, după caz, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, care se manifestă prin:”;

litera c) textul „dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății” se substituie cu textul „interzicere de a folosi bunurile și resursele comune, control asupra bunurilor victimei, încasarea fără permisiunea victimei a mijloacelor de pe cardurile ei bancare, dacă au cauzat victimei suferințe psihice sau fizice.”;

Art. XII. - Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 37 se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) În cazul în care persoana a fost reținută, durata reținerii se scade din sancțiunea stabilită cu muncă neremunerată în folosul comunității, calculându-se o zi de reținere pentru 2 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.”;

2. Articolul 41 alineatul (3)

se completează cu următorul enunț „În cazul contravențiilor prevăzute la art. 78¹ și 318¹, instanța de judecată obligă contravenientul să participe la programe probaționale.”;

3. La articolul 64:

în denumirea articolului va avea următorul cuprins: „Încălcarea deciziei autorității tutelare privind modul de realizare a dreptului de comunicare cu copilul”

4. La articolul 378 alineatul (3), textul „persoanei pasibile de răspundere contravențională dreptul ei de a fi asistată de un apărător” se substituie cu textul „victimei și persoanei pasibile de răspundere contravențională dreptul lor la asistență juridică, în condițiile legii”;

5. Articolul 387:

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) să fie asistată în procesul contravențional de un avocat ales sau de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;”;

Art. XIII. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 58 alineatul (4) se completează cu punctul 7) cu următorul cuprins:

„ 7) să fie informată fără întârzieri, atunci când persoana reținută, aflată în arest sau condamnată este eliberată sau evadează din detenție, cu explicații despre măsurile necesare de protecție.”;

2. Articolul 138¹ alin. (2):

după textul „175, 175¹,” se introduce textul „177 alin. (3)”;

3. Articolul 138⁴ alineatul (4):

după textul „175, 177,” se introduce textul „177¹”;

4. Articolul 138⁵ alineatul (3):

după textul „prevăzut la art.” se introduce textul „173,”;

după textul „175, 175¹,” se introduce textul „177 alin. (3), 177¹”.

5. Articolul 142 alineatul (2), după textul „pe cont propriu”, se introduce textul „cu excepțiile prevăzute de lege,”;

6. Articolul 174 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Victima unei infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave contra persoanei, victima torturii, tratamentelor inumane sau degradante, victima infracțiunilor cu caracter sexual sau a violenței în familie, victima traficului de ființe umane și victima traficului de copii, indiferent de faptul dacă este recunoscută în calitate de parte vătămată sau parte civilă, urmează a fi informată, fără întârziere, atunci când persoana reținută sau aflată în arest este eliberată sau evadează din detenție, cu explicații despre măsurile necesare de protecție.”;

7. Articolul 187 se completează cu punctul 14) cu următorul cuprins:

„ 14) să informeze fără întârzieri victima unei infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave contra persoanei, victima torturii, tratamentelor inumane sau degradante, victima infracțiunilor cu caracter sexual sau a violenței în familie, victima traficului de ființe umane sau victima traficului de copii, atunci când persoana reținută sau aflată în arest este eliberată sau evadează din detenție, cu explicații despre măsurile necesare de protecție.”.

8. Articolul 215¹:

alineatul (3) se completează cu literele i) și j) cu următorul cuprins:

„i) obligarea utilizatorului serviciilor de comunicații electronice să elimine din dispozitivul digital datele informatice cu conținut abuziv și interzicerea accesării rețelelor de comunicații;

j) interzicerea contractării serviciilor de comunicații electronice, inclusiv servicii preplătite anonime.”

alineatul (4) textul „pe un termen de până la 3 luni” se substituie cu textul: „pe un termen de până la 6 luni”;

alineatul (5) se completează cu enunțurile „În cazul emiterii ordonanței de protecție pentru faptei de violență prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, instanța de judecată va transmite imediat furnizorului de servicii care gestionează rețele utilizate de agresor un exemplar al ordonanței de protecție. Furnizorul de servicii va notifica agresorul cu privire la suspendarea serviciilor, pe perioada de acțiune a ordonanței de protecție sau rezoluțiunea contractului de prestare a serviciilor, în cazul ordonanței de protecție repetate sau prelungite și va informa despre consecințele juridice în cazul accesului neautorizat la rețele.”.

9. Se completează cu articolul 215² cu următorul cuprins:

„**Articolul 215²**. Sistarea accesului la date informatice cu conținut abuziv

(1) În cadrul urmăririi penale, dacă se constată pericolul răspândirii în rețelele publice de comunicații electronice a datelor informatice cu conținut abuziv, referitor la victima infracțiunii de violență în familie, infracțiunii de persecutare sau infracțiunii cu caracter sexual, comise prin utilizarea tehnologiei informaționale sau a comunicațiilor electronice, procurorul este obligat să înainteze neîntârziat un

demers în instanța de judecată pentru a solicita sistarea accesului la aceste date, în scopul protecției victimelor.

(2) În cazul în care circumstanțele menționate la alineatul (1) sunt stabilite de organul de constatare în cadrul procesului penal, acesta acționează conform prevederilor art. 273 alin. (4).

(3) Demersul pentru sistarea accesului la datele informatice cu conținut abuziv poate fi înaintat și în baza unei cereri din partea victimei.

(4) Instanța de judecată va dispune sistarea accesului la datele informatice cu conținut abuziv în termen de 4 ore de la primirea demersului și, după caz, va ordona conservarea imediată a datelor informatice și a informațiilor referitoare la traficul informatic.

(5) Încheierea judecătorească este executorie din momentul pronunțării, cu drept de recurs în instanța ierarhic superioară. Contestarea încheierii judecătorești nu suspendă executarea acesteia.

(6) În cazul când datele informatice cu conținut abuziv sunt plasate pe pagina web gestionată de furnizorii de servicii din afara țării, încheierea judecătorească se execută în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”;

Articolul 259:

se propune completarea alin. (3), după textul „sau conexă actelor de corupție,” cu textul „*infrațiuni de violență în familie și infrațiuni privind viața sexuală,*”;

10. Articolul 273 alineatul (4), după textul „cu excepția organelor specificate la lit. g)” se introduce textul „precum și în cazul constatării circumstanțelor menționate la alin. (1) art.215²,”;

11. Articolul 302 alineatului (1) se completează cu punctul 1¹) cu următorul cuprins:

„1¹) sistarea accesului la date informatice cu conținut abuziv;”;

12. Articolul 345:

se propune completarea alin. (1), după textul „cele conexe actelor de corupție,” cu textul „*infrațiunile de violență în familie și infrațiunile privind viața sexuală,*”;

Art. XIV – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214–220, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Se completează cu Titlul VII¹ Capitolul XXX¹ cu următorul cuprins:

„Titlul VII¹. EXECUTAREA ORDONANȚEI DE PROTECȚIE A VICTIMELOR VIOLENȚEI ÎN FAMILIE ȘI INFRAȚIUNILOR CU CARACTER SEXUAL

Capitolul XXX¹. EXECUTAREA ORDONANȚEI DE PROTECȚIE A VICTIMELOR VIOLENȚEI ÎN FAMILIE ȘI INFRAȚIUNILOR CU CARACTER SEXUAL

Articolul 321¹. Trimiterea ordonanței de protecție spre executare

(1) După pronunțarea încheierii privind aplicarea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie și victimelor infracțiunilor cu caracter sexual, instanța de judecată transmite imediat ordonanța de protecție organului de poliție din raza unității administrativ-teritoriale în care își are domiciliul agresorul. Organul de poliție va asigura informarea neîntârziată a persoanei față de care s-a stabilit ordonanța de protecție despre măsurile aplicate.

(2) În cazul eliberării ordonanței de protecție în privința copilului sau a victimei care are copii, instanța de judecată informează și autoritatea tutelară de la locul aflării copilului. Sarcina trimiterii spre executare a ordonanței de protecție revine instanței care a emis-o, iar aceasta se întocmește într-un număr de exemplare, corespunzător structurilor competente ce vor asigura executarea măsurilor de protecție stabilite.

(3) Ordonanța de protecție care prevede exclusiv măsura specificată în art. 278⁷ alin. (2) lit. f) din Codul de procedură civilă, respectiv art. 215¹ alin. (3) lit. g) din Codul de procedură penală se trimite imediat organului de probațiune în a cărui rază teritorială se află domiciliul persoanei față de care s-a stabilit ordonanța de protecție.

(4) În cazul eliberării ordonanței de protecție pentru faptele de violență prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, instanța de judecată va transmite imediat furnizorului de servicii care gestionează rețele utilizate de agresor un exemplar al ordonanței de protecție.

Articolul 321². Organele care asigură executarea măsurilor din ordonanța de protecție

(1) Executarea măsurilor de protecție prevăzute la art. 278⁷ alin. (2) lit. a) - d) din Codul de procedură civilă și la art. 215¹ alin. (3) lit. a) - d) din Codul de procedură penală, care se aplică în mod obligatoriu cu monitorizare electronică, se asigură de către organul de probațiune, în limitele competențelor prevăzute de lege.

(2) Măsurile de protecție prevăzute la art. 278⁷ alin. (2) lit. g) și lit. i) din Codul de procedură civilă și la art. 215¹ alin. (3) lit. e), lit. f) și lit. h) din Codul de procedură penală, se asigură de către organul de poliție.

(3) Executarea măsurilor de protecție prevăzute la art. 278⁷ alin. (2) lit. f) din Codul de procedură civilă și la art. 215¹ alin. (3) lit. g) din Codul de procedură penală, se asigură de către organul de probațiune.

(4) Executarea măsurii de protecție prevăzute la art. 278⁷ alin. (2) lit. e) și lit. h) din Codul de procedură civilă, se asigură de autoritatea tutelară locală.

(5) Executarea măsurilor de protecție prevăzute la art. 215¹ alin. (3) lit. i) și lit. j) din Codul de procedură penală, se asigură de către furnizorii de servicii care gestionează rețele utilizate de persoana față de care s-a stabilit ordonanța de protecție.

Articolul 321³. Organizarea punerii în executare a ordonanței de protecție

(1) După recepționarea ordonanței de protecție, organele de executare specificate la art. 321² vor întreprinde acțiunile necesare în vederea informării neîntârziată a agresorului și punerii în executare a măsurilor aplicate.

(2) Agresorului i se înmânează copia ordonanței de protecție și i se explică măsurile stabilite, drepturile și obligațiile care îi revin, răspunderea pentru neexecutarea sau eschivarea de la executarea ordonanței de protecție. Acțiunile efectuate în condițiile prezentului alineat vor fi consemnate în procesul-verbal privind înmânarea copiei ordonanței de protecție. Despre refuzul de a primi copia ordonanței de protecție și/sau de a semna procesul-verbal se fac mențiuni în procesul-verbal și se anexează la dosarul de executare.

(3) Organul de poliție informează victima despre măsurile aplicate prin ordonanța de protecție și explică modalitățile de raportare în cazul încălcării, de către agresor, a măsurilor stabilite.

(4) În cazul aplicării măsurilor de protecție specificate la art. 321² alin. (5), instanța de judecată va transmite furnizorului de servicii care gestionează rețele utilizate de agresor un exemplar al ordonanței de protecție. Furnizorul de servicii va notifica agresorul despre suspendarea, pe perioada de acțiune a ordonanței de protecție (sau rezoluțiunea contractului de prestare a serviciilor, în cazul ordonanței de protecție repetate sau prelungite) și consecințele juridice în cazul accesului neautorizat la rețele.

Articolul 321⁴. Asigurarea executării măsurilor privind obligarea de a părăsi temporar locuința comună

(1) Imediat după realizarea acțiunilor prevăzute la art. 321³ alin. (2), organul de poliție propune agresorului să părăsească benevol locuința și să predea cheile de la locuință, care sunt ulterior transmise victimei sau preluate spre păstrare provizorie la organul de poliție. Agresorului i se permite să-și ia cu sine lucruri necesare pentru uz personal (haine, documente, obiecte de igienă etc.). Agresorul urmează să comunice organului de poliție o adresă de contact în perioada de aplicare a ordonanței de protecție.

(2) În cazul refuzului de a părăsi benevol locuința, organul de poliție aplică măsurile care se impun, în condițiile legii, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale.

(3) În perioada de acțiune a măsurilor de protecție, organul de poliție efectuează vizite inopinate la locuința victimei/agresorului. În cadrul vizitelor vor fi întreprinse acțiunile necesare, inclusiv explicații de la victimă, membrii familiei, vecini, alte persoane care pot comunica informație relevantă, în vederea constatării modului de executare a măsurilor de protecție stabilite. Materialele se anexează la dosarul de executare a ordonanței de protecție.

(4) La orice comunicare despre nerespectarea sau tentativa de încălcare a măsurilor de protecție de către agresor, organul de poliție va reacționa imediat, în modul stabilit de lege.

Articolul 321⁵. Asigurarea executării măsurii de interzicere de a păstra și a purta armă

În cazul aplicării măsurii prevăzute la art. 278⁷ alin. (2) lit. i) din Codul de procedură civilă, respectiv art. 215¹ alin. (3) lit. h) din Codul de procedură penală, organul de poliție, în a cărui rază de competență teritorială proprietarul armelor își are domiciliul, va efectua neîntârziat ridicarea armelor și munițiilor, asigurând păstrarea lor în modul stabilit de legislație.

Articolul 321⁶. Asigurarea executării măsurilor de protecție care se aplică în mod obligatoriu cu monitorizare electronică

(1) Organul de probațiune, care a recepționat ordonanța de protecție în condițiile art. 321³ alin. (4), explică agresorului modul de supraveghere a executării măsurilor de protecție stabilite, prin aplicarea monitorizării electronice, după care atașează agresorului dispozitivul special de monitorizare, în modul stabilit de lege.

(2) Persoanei supuse monitorizării electronice i se stabilește, în funcție de circumstanțele individuale ale cazului și măsurile aplicate: a) zona de deplasare; b) zona și/sau locul unde este interzis să se deplaseze etc.

(3) Organul de probațiune va contacta victima, alți membri de familie și le va explica prevederile art. 15 alin. (1²) din Legea nr.45/2007, art. 278⁷ alin. (2²) din Codul de procedură civilă sau art. 215¹ alin. (4¹) din Codul de procedură penală.

(4) Monitorizarea electronică a agresorului se efectuează de către organul de probațiune, în regim 24/24 ore, în modul stabilit. Organul de probațiune ține evidența agresorilor și a măsurilor aplicate.

(5) Despre orice caz de încălcare, de către agresor, a obligațiilor în cadrul sistemului de monitorizare electronică, consilierul de probațiune comunică imediat organului de poliție, care se va deplasa neîntârziat la fața locului. Comunicarea organului de probațiune constituie temei pentru inițierea, în condițiile legislației, a

procedurii de cercetare a faptelor de neexecutare intenționată sau eschivare de la executare a ordonanței de protecție.

(6) La expirarea termenului de aplicare a măsurilor de protecție, dacă ordonanța de protecție nu a fost prelungită, persoana supusă monitorizării electronice restituie utilajul electronic organului de probațiune.

(7) În caz de deteriorare intenționată a utilajului de monitorizare electronică, persoana supusă monitorizării achită integral costul utilajului.

Articolul 321⁷. Asigurarea executării măsurii privind obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere pentru reducerea violenței sau pentru eliminarea ei

(1) După recepționarea ordonanței de protecție și efectuarea acțiunilor prevăzute de art. 321³ alin. (2), organul de probațiune dispune evaluarea psihosocială a agresorului, în vederea identificării măsurilor de asistență necesare (programelor probaționale). Subiectul probațiunii semnează obligația de a se prezenta la organul de probațiune potrivit graficului stabilit.

(2) Dacă agresorul nu s-a prezentat neîntemeiat la consilierul de probațiune, la demersul organului de probațiune, organul de poliție, în cel mult 2 zile lucrătoare, va asigura aducerea silită a agresorului la destinație. Concomitent, organul de poliție va iniția, în condițiile legislației, procedura de cercetare a faptelor de neexecutare intenționată sau eschivare de la executarea ordonanței de protecție.

(3) Programele probaționale cu agresorii familiari se stabilesc de consilierul de probațiune, în baza rezultatului evaluărilor și se desfășoară individual și/sau în grup, în modul prevăzut.

Articolul 321⁸. Asigurarea executării măsurii privind obligarea de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima

(1) După recepționarea ordonanței de protecție în condițiile art. 321¹ alin. (3), autoritatea tutelară locală va verifica realizarea prevederilor de la art. 321³ alin. (5).

(2) Dacă agresorul nu se prezintă la autoritatea tutelară locală în termen de cel târziu 3 zile lucrătoare din ziua când i-a fost adusă la cunoștință ordonanța de protecție, la solicitarea autorității tutelare locale, organul de poliție, în cel mult 2 zile lucrătoare, asigură aducerea silită a agresorului. Concomitent, organul de poliție va iniția, în condițiile legislației, procedura de cercetare a faptelor de neexecutare intenționată sau eschivare de la executarea ordonanței de protecție.

(3) Agresorul execută obligația de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victimă, în perioada de acțiune a ordonanței de protecție, în modul stabilit de autoritatea tutelară.

(4) Încălcarea, de către agresor, a condițiilor alin. (4) sau (5), constituie temei pentru inițierea, în condițiile legislației, a procedurii de cercetare a faptelor de neexecutare intenționată sau eschivare de la executarea ordonanței de protecție.

Articolul 321⁹. Asigurarea executării măsurii privind limitarea drepturilor în privința bunurilor comune cu victima

(1) După realizarea acțiunilor prevăzute la art. 321³ alin. (2) organul de poliție, reieșind din circumstanțele individuale ale cazului cu ajutorul victimei, va asigura supravegherea modului cum este respectat dreptul victimei de a beneficia de bunurile comune.

(2) În perioada de acțiune a ordonanței de protecție, organul de poliție poate efectua vizite inopinate, în cadrul cărora vor fi întreprinse acțiunile necesare în vederea constatării modului de executare a măsurii de protecție stabilite. Materialele acumulate se anexează la dosarul de executare.

(3) La constatarea faptelor care indică la limitarea, de către agresor, a drepturilor victimei asupra bunurilor comune, organul de poliție va iniția cercetarea faptelor și adoptarea soluției prevăzute de legislație.

Art. XIV – Articolul 278⁷ din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285–294, art. 436), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

din alineatul (2) litera h) se exclude;

prevederile alin (2) litera e) se substituie cu următorul text: obligarea, până la încetarea măsurilor de protecție, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima.

alineatul (2) se completează cu literele k) și l) cu următorul cuprins:

„k) obligarea utilizatorului serviciilor de comunicații electronice să elimine din dispozitivul digital datele informatice cu conținut abuziv

l) restricționarea accesului agresorului la rețelele de comunicații electronice;

m) interzicerea contractării serviciilor de comunicații electronice, inclusiv servicii preplătite anonime.”;

se completează cu alineatul (2³) cu următorul cuprins:

„(2³) Măsurile de protecție prevăzute la alin. (1) lit. b)–d), f), i), k), l, m) pot fi aplicate în cazul oricăror forme de violență împotriva femeilor, prevăzute de Convenția de la Istanbul.”;

alineatul (3), textul „pe un termen de până la 3 luni” se substituie cu textul: „pe un termen de până la 6 luni”;

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul conținut:

„În cazul eliberării ordonanței de protecție pentru acțiuni de violență cu utilizarea tehnologiei informaționale sau comunicațiilor electronice, instanța de judecată va transmite un exemplar al ordonanței de protecție atât furnizorului de servicii care gestionează rețelele utilizate de agresor, cât și organului de poliție. Organul de poliție va asigura monitoriza și asigura executarea măsurilor de protecție stabilite în ordonanță, în condițiile legii.”;

Art. XV - Legea nr. 713/2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 36–38, art. 208), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 13 textul „situații conflictuale în familie sau în locuri publice” se substituie cu textul „ situații conflictuale în locuri publice sau violență în familie, inclusiv încălcarea măsurilor de protecție stabilite”;

2. Articolul 14 aliniatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Trimiterea la examen medical în comisia necrologică conform art.13 se face de comisia pentru problemele sociale din raza domiciliului sau reședinței persoanei în termen de 24 ore de la primirea demersului sau sesizări, la solicitarea rudelor acesteia, la inițiativa instituțiilor medicale, autorităților administrației publice centrale și locale enumerate în art. 8 din Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie sau din oficiu.”

Art. XVII - (1) Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul a fost elaborat de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova, în colaborare cu Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, în condițiile art.47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Temeiul legal al proiectului de act normativ este constituit dintr-o serie de instrumente internaționale și naționale, care reglementează prevenirea și combaterea violenței bazate pe gen, inclusiv violența în familie și utilizarea tehnologiilor informaționale pentru comiterea de acte de hărțuire și abuz. Printre acestea se numără:

1. Convenția de la Istanbul – tratat internațional care impune obligații statelor semnatare de a adopta măsuri legislative, administrative și educaționale pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie, inclusiv în mediul digital.
2. Recomandările GREVIO (Grupul de experți ai Consiliului Europei pentru combaterea violenței împotriva femeilor) – care subliniază necesitatea adoptării unor reglementări clare și eficiente privind protecția victimelor violenței în familie și aplicarea ordonanțelor de protecție, inclusiv în sfera digitală.
3. Constituția Republicii Moldova – care garantează dreptul la protecția integrității fizice și psihice a persoanei, protecția împotriva violenței și dreptul la viață privată și familială.
4. Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45/2007 – care constituie cadrul național existent, ce reglementează aspectele legate de violența în familie și care necesită ajustări pentru a include măsuri specifice în contextul digital.
5. Codul Penal al Republicii Moldova – care reglementează infracțiunile legate de violența fizică și psihologică și necesită modificări pentru a răspunde noilor forme de abuzuri, inclusiv cele realizate prin intermediul tehnologiilor informaționale.

Proiectul își propune să alinieze aceste reglementări internaționale și naționale, în vederea creării unui cadru legislativ eficient pentru protecția victimelor violenței, în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

Violența împotriva femeilor și violența în familie este un fenomen larg răspândit în Republica Moldova. Formele de violență împotriva femeilor rezultă în mare parte din raporturile inegale de forță între femei și bărbați, generând discriminarea femeilor și fetelor, atât în societate, cât și în familie.

Datele statistice prezentate în Studiul *Bunăstarea și siguranța femeilor*^[1], atestă că aproape trei sferturi din femeile din Moldova (73%) care au avut vreodată un partener intim au fost supuse unei forme de violență. Cea mai răspândită formă de violență din partea unui partener intim este violența psihologică, la care au spus că au fost supuse 71% din femei (cu mult peste media UE de 43%).

Prin Legea nr.144/2021¹ Republica Moldova a ratificat Convenția de la Istanbul, astfel demonstrând importanța pe care o atribuie problematicii de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie și asumarea angajamentului ferm de realizare a măsurilor necesare în acest sens. Din data de 1 mai 2022, Republica Moldova, în calitate de Înalță Parte, a fost inclusă în procedura de evaluare.

Ratificarea de către Republica Moldova a Convenției de la Istanbul, impune obligația pozitivă a statului de a consfinți aceste prevederi în legislația națională și a stabili un cadru normativ atât material cât și procesual compatibil cu standardele internaționale.

La 26 octombrie 2023, GREVIO a adoptat Raportul de evaluare privind măsurile legislative și de altă natură, luate la nivel național, pentru punerea în aplicare a prevederilor Convenției de la Istanbul.² Raportul este rezultatul primei proceduri de evaluare (de referință) efectuate în privința Republicii Moldova (în continuare – Raportul GREVIO de evaluare). Evaluarea de referință se concentrează pe măsurile luate în legătură cu „toate formele de violență împotriva femeilor, inclusiv violența domestică, care afectează femeile în mod disproporționat” și include concluzii și recomandări. În acest context GREVIO încurajează insistent autoritățile din Republica Moldova să îmbunătățească implementarea Convenției de la Istanbul în ceea ce privește toate formele de violență împotriva femeilor acoperite de convenție.

În 2024, Centrul de Drept al Femeilor, la solicitarea Ministerului Muncii Protecție Sociale a elaborat cel de al treilea Raport de compatibilitate a legislației Republicii

¹ www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128240&lang=ro,

² Publicat la 14 noiembrie 2023, www.coe.int/conventionviolence.

Moldova cu prevederile Convenției Consiliului Europei³ privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (*Convenției de la Istanbul*), cu sprijinul financiar al oficiului UNFPA din Moldova, UNDP Moldova, cu suportul Suediei, și expertiză din partea oficiului Consiliului Europei în Moldova. Raportul indicat a analizat compatibilitatea cadrului legislativ național cu cerințele Convenției de la Istanbul, inclusiv prin prisma recomandărilor din Raportul GREVIO de evaluare, Recomandării Generale nr.1 GREVIO privind dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor și Raportului Direcției generale juridice a Parlamentului Republicii Moldova de evaluare ex-post juridică a Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie.

În acest sens se reiterează că, în linii mari, legislația Republicii Moldova a fost modificată în vederea implementării standardelor internaționale și conține prevederi legislative de rigoare, însă, reieșind din caracterul evolutiv al relațiilor sociale, statul are obligația de a adapta normele legislative la realitățile sociale și a acorda o maximă protecție victimelor violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. Necesitatea implementării standardelor internaționale în acest domeniu reiese însăși din importanța respectării drepturilor persoanelor de a fi protejate împotriva tuturor formelor de violență prevăzute de Convenția de la Istanbul.

Acest proiect de lege urmărește consolidarea protecției persoanelor, în special a femeilor, împotriva tuturor formelor de violență și hărțuire, inclusiv manifestate prin mijloace digitale. Modificările propuse în Codul penal, Codul Contravențional, Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă, Codul de executare și a Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie răspund necesității de a:

- recunoaște noile modalități de comitere a faptelor prjudiciabile prin intermediul tehnologiei informaționale sau comunicațiilor electronice (platforme online, rețele sociale, dispozitive electronice etc.);
- sanționa mai ferm formele de violență, hărțuire și persecutare îndreptate împotriva femeilor, inclusiv pe criteriul de ură față de femei (misoginie);
- proteja drepturile victimelor, oferindu-le mijloace procedurale adecvate de informare și asistență, inclusiv asistență juridică garantată de stat.

Prin completarea și ajustarea cadrului normativ penal și procesual penal, precum și prin clarificarea conceptelor de discriminare și hărțuire din Legea nr. 5/2006, proiectul vizează îmbunătățirea protecției penale a victimelor violenței în familie

³ <https://cdf.md/wp-content/uploads/2025/02/raport-legislatie.pdf>

și a infracțiunilor cu caracter sexual, ținând cont de realitățile digitale actuale. Totodată, proiectul de lege vine să introducă instrumente procedurale eficiente (de exemplu, sistarea accesului la conținut abuziv, extinderea competențelor de informare a victimei despre eliberarea agresorului), care să protejeze prompt și real drepturile victimelor.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Pornind de la această stare de lucruri, dar și în vederea îmbunătățirii cadrului legal existent, neadmiterii încălcărilor privind drepturile victimelor atât la etapa de urmărire penală, cât și în cadrul examinării cauzelor de către instanțele de judecată se propune modificarea normelor.

Prevederea măsurilor de protecție pentru victimele violenței comise cu utilizarea tehnologiei informaționale sau comunicațiilor electronice și incriminarea violenței împotriva femeilor pe dimensiune digitală

Potrivit Recomandării Generale nr.1 GREVIO, actele de violență comise cu utilizarea **tehnologiei informaționale sau comunicațiilor electronice**, au un grad sporit de pericol social. Experiențele de violență în mediul online sunt mult amplificate din cauza multitudinii de făptuitori, în unele cazuri, sau a razei largi de acțiune și a caracterului aproape permanent al răspândirii informațiilor și imaginilor dăunătoare. În consecință, violența împotriva femeilor, comisă în sfera digitală, are impact grav asupra vieții, sănătății psihologice și fizice, a siguranței și a reputației acestora. Lucrurile pot lua o nouă dimensiune, cu impact psihic și fizic de-a dreptul devastator, în cazul în care actualii sau foștii parteneri sunt în posesia imaginilor intime ale victimei sau abuzatorul utilizează tehnologia pentru a controla mișcările victimei etc. GREVIO reiterează, în spiritul Convenției de la Istanbul, recunoașterea violenței și abuzului comise împotriva femeilor în regim online și prin tehnologie, ca o continuitate a violenței împotriva femeilor în regim offline, ambele tipuri în măsură să aducă atingere integrității și echilibrului psihologic al persoanei, și care necesită, în aceeași măsură, un răspuns holistic. Fără asigurarea unor garanții de protecție a victimelor violenței de gen, inclusiv a violenței în familie și pe dimensiunea digitală, eforturile depuse la nivel național de implementare a Convenției de la Istanbul, vor purta amprenta unor abordări fragmentare și incomplete, respectiv vor fi mai puțin eficiente.

În vederea implementării Recomandării Generale nr.1 GREVIO care urmărește promovarea instrumentelor eficiente și pe domeniul de prevenire și combatere a violenței în familie, comise cu utilizarea tehnologiei informaționale și comunicațiilor electronice, se propun a fi expusă în Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie nr. 45/2007

definiția de violență digitală, dar și a măsurilor de protecție care să răspundă nevoilor victimelor violenței digitale.

Intenția de prevenire a utilizării rețelelor de comunicație și informației electronice pentru comiterea de infracțiuni, nevoia de a proteja interesele legitime ale utilizatorilor de tehnologie informațională și comunicație electronică dictează necesitatea unor modificări și completări într-un șir de acte normative de specialitate, care reglementează, inclusiv procesul de combatere a criminalității în sfera digitală.

Totodată, este nevoie de explicitarea și completarea măsurilor de protecție aplicate în mediile online sau prin comunicații electronice (de ex. interzicerea accesului la rețelele de socializare, obligarea de a șterge conținutul abuziv, suspendarea serviciilor de comunicații etc.), precum și măsurile de protecție privind obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere pentru reducerea violenței sau pentru înlăturarea ei.

Asigurarea unor prevederi clare și măsuri eficiente în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor, inclusiv în mediul familiei, comise cu utilizarea tehnologiei informaționale și comunicațiilor electronice, constituie un deziderat promovat de Recomandarea Generală nr.1 a GREVIO, care are la bază imperativul elucidat în Convenția de la Istanbul privind implicarea sectorului tehnologiei informației și a comunicațiilor la elaborarea și implementarea politicilor și a standardelor de auto-reglementare pentru prevenirea violenței împotriva femeilor.

Extinderea termenului măsurilor de protecție (ordinul de restricție de urgență și a ordonanței de protecție) și a tipurilor de măsuri de protecție care vor fi aplicate și în situația aplicării tuturor formelor de violență împotriva femeilor prevăzute de Convenția de la Istanbul.

Ordonanța de protecție este un instrument juridic esențial care are ca scop protejarea imediată și eficientă a victimelor violenței în familie. Nerespectarea acesteia compromite siguranța și bunăstarea victimelor, permițând agresorilor să continue comportamentul abuziv.

Potrivit datelor publicate pe pagina web: www.poliția.md, în anul 2024, au fost supravegheate 1104 ordonanțe de protecție ordonanțe de protecție, dintre care 733 ordonanțe de protecție emise pentru victimele femei, 35 pentru victimele copii, - 309 pentru victimele femei și copii. În procesul supravegherii modului de respectare a măsurilor de protecție, poliția a constatat că de către agresori, au fost încălcate 498 ordonanțe de protecție⁴, ceea ce crește riscul pentru repetarea violenței.

⁴ Disponibil online: https://politia.md/sites/default/files/scvd_nota_12_luni_2024_8.pdf

Experiențele de violență în familie, semnalează un dezechilibru între protecția oferită de stat și noile forme de abuz. Victimele întâmpină dificultăți în a obține dovezile necesare, iar autoritățile de prevenire și combatere se confruntă cu limitări legislative.

În multe cazuri femeile nu mai merg la prelungirea ordonanței de protecție din cauza lipsei banilor pentru transport și alte cheltuieli legate de deplasarea către instanțele de judecată. Extinderea termenului ordinului de restricție de urgență și a ordonanței de protecție va spori gradul de protecție pe o perioadă mai îndelungată, timp în care victima va beneficia de servicii și va putea să primească decizii asumate.

Este important de menționat că potrivit Raportului de analiză a cazurilor examinate de Comisia de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor în anul 2023⁵ în perioadele de examinare a primelor cazuri sunt comise repetat altele, care, de regulă, se caracterizează prin intensitate mai mare și agravarea actelor de violență, care într-un final, se soldează cu deces sau vătămare gravă a integrității corporale. Urmare a analizei cazurilor Comisia a atestat ca deficiențe sistemice, condiționate implicit de lipsa cadrului normativ în domeniu, situații de tergiversare a examinării cazurilor anterioare de violență în familie, drept urmare agresorul simte lipsa de reacție din partea statului și își permite să continue acțiunile infracționale, iar, în consecință, situația uneori degenerază; în perioadele de examinare a primelor cazuri sunt comise repetat alte fapte. De asemenea, se atestă lipsa acțiunilor din partea autorităților statului în constatarea cauzelor, condițiilor și motivelor comiterii infracțiunii, pentru a identifica măsurile necesare îndreptate spre soluționarea acestor acțiuni și excluderea comiterii lor repetate, cum ar fi: programe de reducere a agresiunii, tratament obligatoriu pentru consumul excesiv de alcool, droguri etc.

Potrivit criteriilor de apreciere a vătămării integrității corporale sau a sănătății, specificate în Secțiunea a 3-a (Vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății) și Secțiunea a 4-a (Vătămarea neînsemnată a integrității corporale sau a sănătății) ale Regulamentului nr.534/2023, în cazul vătămării ușoare starea morbidă condiționată de traumă, are o durată de peste 6 zile, dar nu mai mult de 21 de zile, iar în cazul vătămării neînsemnate starea morbidă condiționată de traumă, are o durată nu mai mult de 6 zile.

Prin urmare, în condițiile legislației în vigoare, dacă unor potențiale victime prin acte similare de violență fizică le-a fost dereglată sănătatea, însă, în virtutea anumitor factori individuali, cineva a avut nevoie de 6 zile pentru recuperarea

⁵ Disponibil online: <https://cdf.md/wp-content/uploads/2024/10/raport-letalitate-2023.pdf>

sănătății, iar altcineva de 7-8 zile, apoi soluționarea cazurilor în privința acestor victime va avea loc conform unor proceduri diferite. Victima violenței fizice care a avut nevoie de 6 zile pentru recuperarea sănătății, în cel mai bun caz va fi implicată în procedură contravențională, examinarea căreia poate să dureze chiar și 1 an (s-a constatat în cadrul monitorizării proceselor de judecată că examinarea mai multor cauze contravenționale depășea termenul de 1 an și se finaliza cu încetarea procesului din cauza prescripției răspunderii contravenționale). În cazul tragerii la răspundere agresorul riscă o pedeapsă maximală cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 7 la 15 zile (dacă nu este atribuit la categoria persoanelor față de care nu se aplică arestul contravențional, în conformitate cu art.38 CC). Victima violenței fizice care a avut nevoie de 7-8 zile pentru recuperarea sănătății, va fi implicată în procedură penală, examinarea căreia poate să dureze același 1 an și pentru care agresorul riscă pedeapsă cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau cu închisoare de până la 4 ani. Deci, o singură zi de recuperare a sănătății poate influența calificarea faptei și, respectiv, schimba cardinal situația subiecților violenței, chiar dacă vătămarea corporală - neînsemnată sau ușoară, constituie rezultatul unor eforturi criminale poate chiar de aceeași intensitate, care au atras dereglarea sănătății.

Reiterăm că, prin Legea nr.144/2021 Republica Moldova a ratificat Convenția de la Istanbul. Din acest moment, potrivit art.4 al Constituției Republicii Moldova, normele convenției sunt parte integrantă a legislației naționale, având prioritate în aplicare.

În Raportul explicativ la art.35 (Violența fizică) din Convenția de la Istanbul⁶ se menționează că această normă criminalizează *orice acțiuni de vătămare a integrității corporale*, ca urmare a utilizării forței fizice în mod direct și nelegitim, indiferent de contextul în care se produc.

Deci, litera și spiritul art.35 (Violența fizică) din Convenția de la Istanbul indică asupra necesității de a incrimina orice acțiuni violente și nu specifică gradul gravității vătămării integrității corporale sau sănătății. Mai mult decât atât, este extrem de important de relevat, că în definițiile „*violența împotriva femeilor*” și „*violența domestică*” din art.3 al Convenției de la Istanbul, legislatorii descriu *violența fizică* drept formă de violență împotriva femeilor, inclusiv violența domestică, care rezultă în *vătămarea sau suferința fizică*. Astfel, norma și spiritul Convenției de la Istanbul promovează fără echivoc incriminarea violenței fizice în privința membrului familiei, manifestată prin orice acțiuni de vătămare a

⁶ Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie. Raport explicativ, pag.25-26;

integrității corporale, cu utilizarea forței fizice în mod direct și nelegitim, indiferent de contextul în care se produc, soldate cu vătămare sau suferință fizică.

Asigurarea dreptului la asistență juridică garantată de stat în cazurile de discriminare sau de violență bazată pe gen

Asistență juridică de urgență se impune nu doar la examinarea cererii privind eliberarea ordonanței de protecție care se desfășoară, conform legislației, în termeni limitați, dar și în cazul sesizării despre infracțiunea de violență în familie sau infracțiunea privind viața sexuală, care prin caracterul său sunt diferite de alte cauze, fapt evidențiat și de Convenția de la Istanbul. Pentru astfel de situații art. 28 al Legii nr.198/2007 prevede că, în cazul în care persoana necesită asistență juridică de urgență, în conformitate cu art.19 alin.(1) lit.b¹), la solicitarea persoanei sau a organului care a fost sesizat despre săvârșirea violenței în familie sau a infracțiunii privind viața sexuală, oficiul teritorial este obligat să acorde asistență juridică de urgență prin numirea unui avocat de serviciu din lista avocaților specializați în asistența victimelor.

Cu toate acestea, în procedura contravențională mai persistă probleme privind accesul efectiv la serviciile de asistență juridică garantată de stat și la servicii de informare cu privire la drepturile procesuale a victimelor, mai ales în cazurile de discriminare sau de violență bazată pe gen în care femeile victime se află într-o stare deosebit de vulnerabilă, în special pe cauzele pornite în temeiul art.54² (Încălcarea egalității în domeniul muncii); art.56¹ (Încălcarea legislației privind încadrarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități), art.65¹ (Discriminarea în învățământ), art.70² (Hărțuirea), art.70³ (Victimizarea), art. 71¹ (Discriminarea privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului), art.318¹ (Neexecutarea ordinului de restricție de urgență) ale Codului contravențional.

Pentru a depăși această situație și a le oferi victimelor posibilitatea de a beneficia efectiv de asistența juridică garantată de stat în procesul contravențional, cel puțin în cazurile de discriminare sau de violență bazată pe gen menționate *supra*, o soluție ar putea fi completarea Codului contravențional cu prevederi care să stipuleze clar dreptul victimei la asistență juridică în conformitate cu legislația privind asistența juridică garantată de stat.

Achitarea din bugetul de stat a costurilor expertizelor judiciare efectuate în scopul identificării cazului/victimelor violenței în familie/femeilor victime ale infracțiunilor contra vieții și sănătății și infracțiunilor privind viața sexuală

Legea nr. 68/2016 stabilește că expertiza judiciară se efectuează cu condiția că solicitantul achită în prealabil costurile acesteia. Plata pentru expertiza judiciară

dispusă în cauzele contravenționale se achită din mijloacele bugetare ale ordonatorului expertizei. Plata pentru expertizele judiciare în cauzele civile se face anticipat de către partea care a solicitat expertiza, fapt menționat în actul de dispunere a expertizei judiciare. Pentru a face posibilă aplicarea efectivă (pentru victimele violenței de gen, ca și grup social extrem de defavorizat) a mecanismului operațional prevăzut, inclusiv în art.11 alin.(6) din Legea nr.45/2007 se propune modificarea Legii nr. 68/2016 astfel încât *costurile expertizelor judiciare efectuate în scopul identificării cazului/victimelor violenței în familie/femeilor victime ale infracțiunilor contra vieții și sănătății și infracțiunilor privind viața sexuală să fie suportate din bugetul de stat.*

În concluzie, situația actuală evidențiază lacune în reglementarea eficientă a formelor de violență exercitate prin mijloace electronice și a instrumentelor de prevenire, investigare și protecție în astfel de cazuri. De asemenea, ratificarea Convenției de la Istanbul și recomandările GREVIO impun un răspuns normativ mai ferm, care să clarifice competențele autorităților de poliție și ale instanțelor la emiterea și aplicarea ordonanțelor de protecție, inclusiv în sfera digitală, să stabilească mecanisme unitare de evaluare a riscurilor și să asigure sancțiuni clare pentru încălcările ce vizează acte de violență bazate pe gen, violența în familie și hărțuirea sexuală prin intermediul tehnologiei informaționale. Prin urmare, intervenția legislativă este pe deplin justificată și va consolida cadrul existent, urmărind totodată respectarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova și o protecție sporită pentru persoanele vulnerabile.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Modificarea Legii nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie

1. Extinderea definițiilor pentru a include violența digitală

- Introducerea conceptului de „dimensiune digitală a violenței”, incluzând toate formele de abuz prin tehnologii informaționale și comunicații electronice.
- Extinderea definiției violenței economice pentru a include extragerea sau utilizarea ilegală a fondurilor bancare ale victimei.
- Violența sexuală este completată pentru a include hărțuirea sexuală online.
- Definiția violenței în familie este ajustată pentru a acoperi abuzul online comis între membrii aceleiași familii.

2. Creșterea duratei și eficienței măsurilor de protecție

- Reglementarea posibilității de a beneficia de măsuri de protecție pentru toate formele de violență împotriva femeilor, chiar și atunci când agresorul și victima nu sunt membri de familie.
- Ordonanțele de protecție se vor putea emite pe un termen de până la 6 luni (față de limita anterioară de 3 luni).
- Introducerea unor noi măsuri de protecție, precum: obligarea agresorului de a elimina conținutul abuziv din dispozitivele digitale; restricționarea accesului agresorului la rețelele de comunicații electronice; interzicerea contractării serviciilor de comunicații electronice anonime.

3. Reguli clare pentru echipele multidisciplinare

- Se introduce obligația ca echipele multidisciplinare teritoriale să monitorizeze și evalueze cooperarea intersectorială în protecția victimelor.

II. Modificarea Codului Penal al Republicii Moldova

1. Incriminarea căsătoriei forțate

- Introducerea articolului 167¹ - Căsătoria forțată:
 - Forțarea unei persoane să se căsătorească sau să rămână într-o astfel de relație va fi pedepsită cu până la 3 ani închisoare.
 - Dacă victima este minoră, pedeapsa crește la 3–7 ani de închisoare.

2. Introducerea infracțiunii de persecutare - se introduce articolul 177¹ - Acte de persecutare, care prevede sancțiuni pentru:

- Urmărirea fizică sau online a unei persoane într-un mod care o determină să se teamă pentru siguranța sa.
- Contactarea repetată a victimei prin orice mijloace, inclusiv rețele sociale.
- Publicarea fără consimțământ a informațiilor sau imaginilor intime ale victimei.
- Pedeapsa variază între amendă de până la 1000 unități convenționale și închisoare de până la 5 ani.

Prezentul proiect de lege constituie un progres semnificativ în prevenirea și combaterea violenței, adaptând cadrul normativ la realitățile actuale și consolidând mecanismele de protecție a victimelor. Principalele modificări includ:

- **Recunoașterea și sancționarea violenței digitale**, prin incriminarea hărțuirii online, persecutării prin mijloace electronice și căsătoriei forțate.

- **Întărirea măsurilor de protecție**, prin extinderea termenului ordonanțelor de protecție și interdicția accesului agresorilor la rețelele de comunicații electronice.
- **Monitorizare electronică obligatorie** pentru agresorii supuși măsurilor de protecție, sporind eficiența aplicării acestora.
- **Protecție extinsă pentru victime**, prin obligația organelor de drept de a le informa despre eliberarea agresorilor și prin acces îmbunătățit la asistență juridică.
- **Alinierea legislației naționale la standardele internaționale**, în special la prevederile Convenției de la Istanbul.

Prin aceste măsuri, legea va contribui la reducerea recidivei, protejarea eficientă a victimelor și crearea unui mecanism de intervenție adaptat noilor forme de violență. Această inițiativă reflectă angajamentul Republicii Moldova de a combate orice formă de violență și de a asigura un sistem de justiție echitabil și eficient.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

S-a ales, astfel, soluția integrării modificărilor în cadrul legislativ deja existent, pentru coerență și claritate.

1. Menținerea unor definiții și sancțiuni generale pentru hărțuire și discriminare, fără extinderea explicită la sfera digitală

O asemenea abordare generală nu ar fi reflectat specificul violenței digitale, nici modul de probare a infracțiunilor comise pe internet ori prin aplicații de mesagerie.

Pentru a înlătura interpretările neunitare și a asigura protecția sporită a victimelor, s-a decis explicitarea aspectelor legate de persecutare și hărțuire sexuală online ca formă recunoscută de violență împotriva femeilor.

Prin urmare, soluția integrată – modificarea Codului penal, a Codului de procedură penală oferă un răspuns coerent la creșterea formelor de agresiune digitală, la lipsa unor instrumente ferme de protecție a victimelor și la cerințele de armonizare cu standardele internaționale. Această abordare unitară permite organelor de drept să reacționeze eficient, clarifică definițiile și mărește șansele de a preveni recidiva prin măsuri de reintegrare și monitorizare a agresorilor.

Astfel, soluția optimă a fost modificarea și completarea Legii nr. 45/2007 pentru a include noi măsuri de protecție și sancționare a agresorilor, în special prin recunoașterea dimensiunii digitale a violenței.

2. Menținerea actualelor reglementări, fără adaptarea la formele de violență digitală

S-a constatat că legislația penală și procedural penală în vigoare nu definește suficient de clar metodele de comitere a infracțiunilor prin mijloace electronice (cyberstalking, revenge porn, sexting neconsimțit etc.), ceea ce duce la dificultăți de încadrare juridică și la sancțiuni neuniforme.

Fără recunoașterea explicită a noilor forme de abuz, victima rămâne cu un cadru juridic lacunar, care nu îi asigură protecție imediată, mai ales în spațiul online.

Prin urmare, menținerea status quo-ului nu corespunde realităților digitale și obligațiilor internaționale ale Republicii Moldova (inclusiv angajamentele aferente Convenției de la Istanbul).

3. Adoptarea unei legi separate, exclusiv pentru violența digitală

O lege de sine stătătoare ar fi putut genera suprapuneri cu actualul Cod penal și Cod de procedură penală, precum și incertitudini privind competența de urmărire penală, modul de aplicare a măsurilor de protecție, definirea noilor infracțiuni etc.

În plus, infracțiunile cu mijloace informatice se asociază frecvent cu fapte clasice de violență, amenințare, șantaj, ceea ce impune necesitatea unificării reglementărilor în actele normative de bază (Codul penal și Codul de procedură penală).

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările operate la Legea 45/2007 statuează necesitatea unei mai bune coordonări între instituțiile responsabile, inclusiv poliția, instanțele de judecată, serviciile sociale și furnizorii de servicii de telecomunicații.

Creșterea sarcinilor pentru autoritățile de asistență socială și echipele multidisciplinare teritoriale.

Introducerea unor mecanisme de raportare și evaluare a cazurilor de violență în dimensiunea digitală.

Impactul proiectului de modificare a Codului Contravențional- în special instanțele de judecată și instituțiile responsabile de executarea sancțiunilor contravenționale, va trebui să aloce resurse suplimentare pentru implementarea noilor prevederi. Totuși, prin eficientizarea proceselor judiciare și reducerea cazurilor de arest contravențional, se estimează că pe termen lung vor fi generate economii pentru bugetul de stat.

Implementarea noilor prevederi ai proiectului de modificare și completare a Legii 713/2001 va implica o mai mare implicare a autorităților locale, comisiilor pentru probleme sociale și instituțiilor medicale în gestionarea cazurilor de consum abuziv de alcool și substanțe psihotrope. Acest lucru va necesita o mai bună

colaborare interinstituțională și o adaptare a procedurilor administrative pentru asigurarea trimiterii rapide la examinare medicală.

Modificările propuse vor conduce la consolidarea capacității de răspuns la infracțiunile de gen și digitale, prin:

Claritatea normelor penale: Prin incriminarea expresă a hărțurii sexuale cu utilizarea tehnologiei informaționale (art. 132³ CP) sau a persecutării (art. 177¹ CP), organele de urmărire penală și instanțele de judecată au un cadru legal explicit pentru încadrarea faptelor care vizează acte de violență online, intimidare, amenințare repetată.

Coerență cu alte reglementări internaționale: Republica Moldova și-a asumat angajamente prin Convenția de la Istanbul (ratificată prin Legea nr. 237/2021) și prin alte instrumente internaționale care promovează combaterea violenței împotriva femeilor. Noile modificări corespund acestor standarde, asigurând un răspuns penal adecvat la violența bazată pe gen.

Creșterea volumului de muncă și nevoia de instruire. Instituțiile implicate (poliție, procuratură, organele de probațiune, instanțele de judecată) vor avea sarcini suplimentare în gestionarea faptelor prevăzute de noile articole penale (de ex., monitorizare electronică, sistarea accesului la conținut abuziv, obligarea agresorilor la participarea la programe probaționale).

Este necesară o pregătire profesională suplimentară pentru personalul implicat (polițiști, procurori, judecători, consilieri de probațiune) cu privire la modul de constatare și investigare a infracțiunilor digitale, la colectarea probelor electronice, dar și la procedurile de protecție a victimelor.

Efecte asupra politicilor publice. Stabilirea explicită a motivelor de ură față de femei (art. 134²⁶ CP) și includerea acestora ca circumstanțe agravante în mai multe articole (ex. art. 145, 150, 151 ș.a.) sprijină politicile publice de prevenire și combatere a discriminării de gen.

Autoritățile (Ministerul Afacerilor Interne, Procuratură, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești etc.) vor elabora, în timp, metodologii specifice pentru gestionarea acestor situații, cu accent pe minimizarea riscului de revictimizare.

Aplicarea ordonanțelor de protecție și a programelor probaționale. Prin noile prevederi, instanța va putea dispune obligarea agresorului de a participa la programe probaționale (art. 104¹ CP). Această lărgire a competențelor vizează reabilitarea psihologică a agresorilor și prevenirea recidivelor.

În același timp, poliția și organele de probațiune sunt responsabile de supravegherea strictă a respectării ordonanțelor de protecție, inclusiv în mediul

online, ceea ce duce la responsabilizarea agresorilor și la creșterea gradului de protecție a victimelor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Formarea profesională. Personalul din poliție, procurorii, judecătorii, precum și consilierii de probațiune au nevoie de instruire suplimentară în domeniul colectării și administrării probelor digitale, al protecției datelor personale, al tehnicilor de intervievare a victimelor vulnerabile (în special la infracțiunile sexuale). Costurile respective se vor încadra, în principal, în bugetele de formare profesională deja existente (INJ – Institutul Național al Justiției, MAI etc.), implicând actualizarea curriculei și organizarea de traininguri tematice.

Asistența juridică garantată de stat. Prin proiect se propune majorarea sarcinii financiare pentru asistența juridică garantată de stat prin extinderea categoriilor de beneficiari de asistență juridică garantată de stat, în cazul victimelor contravențiilor prevăzute de art. 54/2, 56/1, 65/1, 70/2, 70/3, 71/1, 318/1 Cod contravențional. Analizând standardele de calitate de acordare a asistenței juridice garantate de stat și raportarea la tarifele existente, în mediu într-un dosar contravențional în apărarea victimei, avocatul urmează a fi achitat în mediu cu 2000 lei. Potrivit datelor publicate pe pagina www.poliția.md, în anul 2024 au fost înregistrate 874, comparativ cu 788 cazuri în 2023, care au întrunit elementele constitutive ale componenței de contravenție prevăzute de art. 318/1 Cod contravențional. În contextul dat, volumul de cauza contravenționale pentru asistența juridică garantată de stat va crește cu aproximativ 1000 cauze, fapt ce va majora cheltuielile CNAAJGS cu 2 000 000 lei.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Furnizorii de servicii de comunicații electronice. Pentru a răspunde prompt măsurilor de sistare a accesului la conținut abuziv (art. 215² CPP) și pentru a da curs ordonanțelor de protecție care vizează interzicerea accesului la rețelele de comunicații, furnizorii vor trebui să își adapteze procesele tehnice și să își instruiască personalul. Pe termen lung, sectorul privat IT&C își va consolida reputația oferind un mediu online mai sigur și protejându-se împotriva riscurilor legale asociate găzduirii de conținut abuziv

Climat de muncă îmbunătățit. Prin reglementarea clară a faptelor de hărțuire sexuală și persecutare, mediul privat este stimulat să-și adapteze culturile organizaționale, să promoveze toleranță zero față de orice formă de violență de gen sau intimidare. Un asemenea mediu de lucru sporește eficiența și retenția angajaților, crește reputația angajatorilor și reduce la minimum consecințele litigioase și reputaționale.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

4.4. Impactul social

Crește gradul de protecție și asistență pentru victime, prin măsuri clare de intervenție și sancționare a agresorilor.

Contribuie la reducerea toleranței sociale față de violența împotriva femeilor și violența în familie.

Proiectul de modificare a Legii 45/2007 contribuie la protejarea dreptului la viață privată, securitate și demnitate, recunoscând și combătând formele de violență desfășurate în mediul digital.

Respectă principiile Convenției de la Istanbul și ale altor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

Modificările propuse vor avea un impact pozitiv asupra procesului contravențional, prin clarificarea și îmbunătățirea mecanismelor de sancționare a agresorilor și protecție a victimelor. Introducerea muncii neremunerate în folosul comunității ca alternativă la arestul contravențional va permite o aplicare mai eficientă a sancțiunilor. De asemenea, includerea dreptului victimelor la asistență juridică și informare va contribui la creșterea accesului acestora la justiție și la reducerea riscului de victimizare secundară.

Proiectul de modificare a legii 713/2001 asigură alinierea legislației naționale la standardele internaționale și europene privind prevenirea violenței domestice și protecția victimelor, modificările propuse vor contribui la protecția victimelor violenței în familie și la reducerea recidivei în cazul consumatorilor de alcool și substanțe psihotrope care au manifestat comportamente violente sau au încălcat măsurile de protecție.

Va fi necesară o coordonare mai eficientă între instituțiile publice implicate în prevenirea și combaterea consumului abuziv de alcool și droguri, precum și în protecția victimelor violenței în familie.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Colectarea și prelucrarea probelor digitale: Prin incriminarea hărțuirii sexuale online și a persecutării, organele de urmărire penală vor avea nevoie să stocheze și să analizeze date privind traficul informatic, mesaje, imagini și alte materiale cu caracter personal.

Garanții procedurale: Demersul de sistare a accesului la conținut abuziv (art. 215² CPP) și ridicarea de date informatice sunt supuse controlului judecătoresc, ceea ce

asigură echilibrul între necesitatea protecției victimelor și respectarea dreptului la viață privată.

Respectarea legislației privind protecția datelor: Noile măsuri trebuie să fie corelate cu Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și Legea nr.195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, în vigoare din 23.08.2026 , astfel, entitățile publice și private care manipulează datele victimelor și ale agresorilor trebuie să respecte principiile de legalitate, proporționalitate și securitate a prelucrării.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Combaterea discriminării de gen. Introducerea motivelor de ură față de femei drept circumstanță agravantă (art. 134²⁶ CP) aduce un plus de recunoaștere legală a fenomenului misogin și a discriminării de gen, cu consecința sancționării mai aspre a infracțiunilor săvârșite din astfel de motive. Această abordare corespunde recomandărilor mecanismelor internaționale (CEDAW, Convenția de la Istanbul) și reafirmă angajamentul statului de a elimina violența împotriva femeilor.

Protecția sporită a victimelor violenței de gen. Fiind adesea femei, victimele infracțiunilor sexuale și ale violenței în familie beneficiază acum de un cadru consolidat de protecție: posibilitatea emiterii unei ordonanțe de protecție, includerea elementelor tehnologice în definirea violenței, acces sporit la asistență juridică de stat. Interzicerea contactării serviciilor de comunicații electronice de către agresor, împreună cu obligația organelor de a informa victima când agresorul e eliberat din arest, reduce potențialul de recidivă și victimizare repetată.

Modificările aduse Codului penal, Codului de procedură penală și Legii nr. 45/2007 consolidează capacitatea autorităților de a interveni ferm și eficient împotriva violenței de gen, a hărțuirii sexuale și a persecutării, inclusiv în mediul digital. Din punct de vedere juridic, sunt stabilite premisele pentru:

Lărgirea și detalierea instrumentelor procedurale care să asigure protecția efectivă a victimelor (supraveghere electronică, blocarea conținutului abuziv, ordonanțe de protecție adaptate spațiului online).

Îmbunătățirea cadrului legal de prevenire a violenței și asistență a victimelor, în conformitate cu standardele europene și internaționale privind drepturile omului și egalitatea de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu există impact asupra mediului

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul proiect de lege, prin care se modifică și se completează Codul penal, Codul de procedură penală și alte acte normative, nu vizează în mod direct transpunerea și implementarea unui act juridic obligatoriu al Uniunii Europene. Astfel, se încadrează în categoria de reglementări naționale care, deși pot avea tangență cu anumite standarde europene în materie de drepturi fundamentale sau combatere a violenței, nu au ca obiect transpunerea expresă a unor directive sau regulamente UE.

Cu toate acestea, următoarele precizări sunt relevante pentru coerența reglementărilor adoptate prin proiect și obligațiile pe care Republica Moldova și le-a asumat prin procesul de apropiere legislativă și prin acordurile internaționale relevante:

Aliniere la principiile generale ale dreptului european cu privire la egalitatea de șanse. Deși Directiva 2006/54/CE privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și ocupare nu este în mod direct transpusă prin modificările la Legea nr. 5/2006, se poate observa o concordanță a noilor dispoziții cu principiile consacrate de respectiva directivă (în special art. 2 privind definirea hărțuirii și hărțuirii sexuale). Faptul că legislația Republicii Moldova detaliază aspecte de protecție împotriva hărțuirii, inclusiv hărțuirea sexuală, și stabilește remedii juridice pentru cei discriminați la locul de muncă se înscrie în spiritul standardelor europene referitoare la tratament egal.

Conformitatea cu standardele UE privind combaterea violenței și protecția victimelor. Uniunea Europeană a adoptat, de-a lungul timpului, Directive menite să consolideze protecția drepturilor victimelor (de exemplu, Directiva 2012/29/UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor criminalității). Deși această directivă nu este obligatoriu de transpus în integralitate de către Republica Moldova (nefiind încă stat membru UE), noile prevederi din Codul de procedură penală (privind informarea victimei, protecția împotriva re-victimizării, acces la reprezentare juridică, monitorizarea electronică a agresorului) sunt, în esență, în linie cu cerințele stabilite de Directiva 2012/29/UE pentru statele membre UE.

În special, îmbunătățirea cadrului procesual pentru protecția victimelor și instituirea obligației organelor de urmărire penală de a informa victima și de a lua măsuri specifice de protecție (cum ar fi sistarea accesului la date informatice abuzive, interzicerea contactului agresorului cu victima) reprezintă măsuri de armonizare cu bunele practici europene privind sprijinul victimelor.

Relația cu Convenția de la Istanbul (Consiliul European) și cu politicile UE anti-violență. Deși Convenția Consiliului European privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Istanbul) nu reprezintă un act legislativ al Uniunii Europene, majoritatea statelor membre UE au ratificat-o sau sunt pe cale să o ratifice, iar instituțiile UE sprijină activ transpunerea principiilor acesteia în legislațiile naționale.

Noile infracțiuni și circumstanțe agravante introduse în Codul penal (în special cele referitoare la hărțuirea sexuală prin tehnologii informaționale, persecutarea, violența în familie etc.) se corelează, în fapt, cu măsurile ce derivă din Convenția de la Istanbul, asupra cărora și Uniunea Europeană exercită o puternică influență politică și legislativă. În acest sens, Republica Moldova își consolidează legislația internă în direcția unei protecții sporite a drepturilor fundamentale, aspect ce corespunde politicilor UE de combatere a violenței bazate pe gen.

Nu se reglementează aspecte tehnice supuse armonizării cu acquis-ul. Capitolul referitor la incriminarea faptelor de violență, la stabilirea unor proceduri penale adecvate ori la introducerea unui regim disciplinar și contravențional nu este specific unei anume directive din sfera justiției penale. Prin urmare, nu există o cerință de transpunere punct cu punct a vreunui act UE, precum un regulament ori o directivă sectorială.

În consecință, la nivel formal, nu sunt aplicabile prevederi exprese privind transpunerea sau implementarea directă a legislației UE, iar dispozițiile proiectului vizează exclusiv ajustarea cadrului național la nevoile reale de prevenire și combatere a infracțiunilor și contravențiilor care afectează egalitatea de șanse și siguranța personală.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Pentru modificările ce țin de Codul penal, Codul Contravențional, Codul de procedură penală, nu există o directivă sau alt act normativ european care să impună în mod expres preluarea ori transpunerea în forma prezentată de proiect. Proiectul nu reprezintă o transpunere formală a acquis-ului UE, deși este coerent cu principiile și politicile europene în materie de drepturi ale victimelor și egalitate de gen.

Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE – nu este aplicabil

Întrucât reglementările propuse nu implementează direct obligații ale Republicii Moldova provenite dintr-un instrument legislativ al UE (directive sau regulamente), nu se impun măsuri suplimentare de ordin normativ pentru crearea unui cadru intern de implementare a legislației Uniunii Europene. Cu toate acestea,

prin conținutul lor, modificările pot fi considerate aliniate la evoluțiile legislative și practice din spațiul UE privind protecția împotriva violenței de gen, hărțuirii sexuale și discriminării.

Proiectul de lege prin care se modifică și se completează Codul penal, Codul de procedură penală și alte acte normative nu are ca obiectiv direct transpunerea unui act juridic obligatoriu al Uniunii Europene. Totuși, soluțiile legislative adoptate rezonază cu standardele și orientările generale ale UE privind combaterea violenței bazate pe gen și protecția victimelor, fără a implica, din punct de vedere formal, obligații de transpunere. Prin urmare, compatibilitatea cu legislația UE este asigurată la nivel de coerență cu principiile europene, fără a fi necesare măsuri normative suplimentare de armonizare formală.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul va fi supus avizării și consultării publice conform art.32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. În subsidiar, proiectul se propune a fi supus avizării cu următoarele autorități publice/instituții publice:

- Cancelaria de Stat;
- Procuratura generală;
- Biroul Național Statistică;
- Ministrul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministrul Sănătății;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești;
- Inspectoratul Național de Probațiune;
- Administrația Națională a Penitenciarelor;
- Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;
- Centrul de Medicină Legală.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice de către Ministerul Justiției, iar concluziile/constatările vor fi inserate în tabelul de sinteză a propunerilor și obiecțiilor la proiect

8. Modul de incorporare a actului în cadrul normativ existent

Nu este aplicabil, nu necesită operarea modificărilor în alte acte normative existente.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Nu sunt necesare

Doine Ghenea A.Gh